

Гдакович М. С.

Львівський державний університет внутрішніх справ

«ЛІВІ» ПОШУКИ НОВИХ ШЛЯХІВ: АВАНГАРДНІ І РАДЯНОФІЛЬСЬКІ ЛІТЕРАТУРНІ ВИДАННЯ 20-Х РР. ХХ СТ. НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

У статті висвітлена специфіка функціонування західноукраїнських літературних видань 20-х рр. ХХ ст. та їх значення у формуванні українського культурного та суспільно-політичного життя. Аналізується процес становлення і розвитку радянофільського напрямку літератури й періодики в Галичині, також спроби створення авангардної течії в тогочасному літературному процесі. Розглянуто контент авангардних і пролетарських літературних часописів, ідейні та естетичні засади їх функціонування.

Доба визвольних змагань 1917–1921 рр. пробудила дух нації, відкрила нові світоглядні обрії. Поразка у визвольних змаганнях не зупинила духовного поступу українського народу навіть в умовах окупаційних режимів. На початку 20-х років ХХ ст. створення національної літератури зумовило пошук нових джерел творчості. Літературні явища на західноукраїнських землях були віддзеркаленням тих тенденцій, які розвивалися у підрадянській Україні. Особливістю тогочасного літературного життя також було те, що митці свідомо обирали у своїй творчій практиці шлях соціальної заангажованості: авангардистські, революційні мистецькі гасла часто приводили митців і до крайніх соціально-політичних переконань. Радянофільська й прокомуністична літературна періодика була невід'ємною частиною літературного життя й водночас чинником розвитку літературного процесу у 20-ті роки. Осередками цього напрямку стали часописи «Літературні вісти» («ЛіВи») (1927–1928 р.), «Вікна» (1927–1933 р) «Нові шляхи» (1929–1932).

Розуміння суспільно-політичного контексту доби неможливе без вивчення цього напрямку літературної преси. Сьогодні вимагає всебічного й ґрунтовного аналізу кожного періодичного видання, введення у науковий обіг усіх джерел, які б сприяли вивченню історії розвитку національної української преси і національної літератури.

Ключові слова: 20-ті рр. ХХ ст., західноукраїнські землі, літературна періодика, авангардна література, пролетарська література, радянофільські видання.

Постановка проблеми. Літературний процес 20–30-х рр. ХХ ст. на західноукраїнських землях викликає у дослідників незмінно глибокий інтерес. Дослідження літературного процесу міжвоєнної доби дає можливість зрозуміти не лише суть і тенденції тогочасної життєдіяльності українського суспільства як у духовній, так і у суспільно-політичній площині, але й, до певної міри, сприяє розумінню культурних тенденцій і на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Промовистим є факт, що досягнути літературний процес тієї складної доби намагалися вже самі сучасники: упродовж 20–30-х років ХХ ст. вийшли студії Б.-І. Антонича, М. Гнатишака, М. Мухина, Ю. Липи, Д. Донцова, Д. Віконської, Є.-Ю. Пеленського, Б. Кравціва, в яких вони намагалися визначити тенденції розвитку тогочасної літератури. Після Другої світової війни упродовж багатьох

років дослідження цієї проблематики із зрозумілих причин було можливим лише в діаспорі – аналіз літературного життя на західноукраїнських землях знаходимо у студіях Р. Рахманного, Г. Костюка, Я. Славутича, Ю. Шереха, Б. Бойчука, Б. Романенчука. Новий етап у вивченні західноукраїнської преси і літератури періоду міжвоєнної розпочався із поч. 90-х років ХХ ст. Вагомий внесок у розробку цієї актуальної проблеми внесли такі сучасні журналістикознавці та літературознавці, як С. Андрусів, М. Ільницький, Ст. Кость, М. Комариця, Л. Сніцарчук, М. Романюк.

Постановка завдання. У цій статті ми зробимо спробу дослідити специфіку «лівих» літературних тенденцій у західноукраїнській літературному житті 20-тих років ХХ ст. – розвиток авангардних напрямів і пролетарської літератури крізь призму тогочасної західноукраїнської радянофільської літературної періодики.

Виклад основного матеріалу. На початку 20-х рр. XX ст. витворення національної літератури опиралося на шукання нових джерел творчості. Спершу таким джерелом для післяреволюційної західноукраїнської поезії став символізм, естетика якого панувала у європейській літературі першої чверті XX ст. Першим літературним об'єднанням у Галичині, що репрезентує цей модерністський напрям у післяреволюційний період стала група «Митуса», органом якої був журнал «Митуса» (1922 р.) (творчість митусівців детально проаналізовано у розвідках, С. Андрусів [1], М. Ільницького [2] та ін., відтак тут згадуємо лише у контексті розвитку модерністичних пошуків). Проте символізм як «чисте мистецтво» вже не задовільняв запитів тогочасної ідейно заангажованої доби: після 4 випусків журнал припинив існування і шляхи «митусівців» розійшлися.

Наступною спробою нової літератури стало угруповання «Інтебмовсегії» – «Інтелектуальний бльок молоді всеукраїнської генерації», який засновує Я. Цурковський у 1927 р. Згуртування почало реалізовувати свою програму на сторінках часопису «Літературні вісти: місячник літературно-мистецької критики, інформації і полеміки» (скорочено «ЛіВі») та через своє видавництво «Новий Кобзар». «Літературні вісти» проіснували недовго: вийшло всього 5 випусків – 15 чисел; число 1–2 – у травні-червні 1927 р., число 10–15 – у січні-червні 1928 р. Відповідальними редакторами були С. Харамбура, В. Лопушанський, Т. Небожук. Завдання часопису було чітко сформульоване: «ЛіВі ставить своїм завданням допомогти консолідації нових творчих сил в течію, що має в собі обновити життєві сили народу, заіржавілі з браку руху й імпульсу» (1927, Ч. 1). Програмним принципом для Я. Цурковського та «Інтебмовсегії» став «цивілізаційний презентивізм» – «динамістичне мистецтво, яке відповідає конструктивному зміслові сучасності, мусить організувати життя по лінії удосконалення чоловіка взагалі» [3, с. 10].

«Інтебмовсегівці» намагалися створити нову модель поетичного мистецтва, відштовхуючись від ідейно-естетичної концепції, згідно з якою зображення людини в новій технічній цивілізації вимагає нової поетичної структури. Представники цього об'єднання послідовно й свідомо творили в авангардистському дусі, відверто заперечували описовість у поезії, пафос, сентиментальність, включали в лексику творів міську говірку, виробляючи власний стиль і окремий напрям – парафутуризм. Теоретичну основу парафутуризму

обґрунтував Я. Цурковський, який розумів поетичне ремесло як художній синтез потоку свідомості, реалізований в образах та структурі твору. Авангардна поезія повинна бути мистецтвом дійової деградації і демістифікації стереотипів поведінки, химер людського розуму. Я. Цурковський однак не відкидає національного принципу: «Досвід, що велить уважати мистецтво альфою регенерації народу, наказує українському творцеві в першу чергу глядіти батьківським оком на власний народ» [3, с. 10].

Проте програма й прагнення парафутуристів не відповідали творчим результатам: віршам Т. Небожука, Є. Бунди, В. Шаяна, В. Лопушанського та й самого Я. Цурковського часто бракує власне поетичної майстерності. Літературно-критичний доробок «ЛіВі» зводиться до літературних програм «інтебмовсегівців» та схвальних відгуків про співробітників: С. Яворський «Поезія «Прозолоть світанку» – і мої думки про них», С. Друка «Кінець кризи української поезії на західноукраїнських землях (на маргінесі сконфіскованої поеми Цурковського)». Рецензії на твори інших письменників, переважно національно-патріотичного спрямування, знаходимо у рубриці «Літературна саламаха» (назва рубрики говорить сама про себе). У ній були надруковані рецензії на книги О. Бабія, Ю. Шкрумеляка. Виняток серед посередніх критичних статей становить цікава розвідка Є. Бунди «Творчий зеніт Б.Лепкого» (1927, Ч. 5–8), присвячена аналізу історичних повістей письменника.

Створення потужного авангардистського руху в Західній Україні не вдалося. Не допомогла його утвердженню підтримка знаних письменників, зокрема О. Турянського, який спершу очолював секретаріат «Інтебмовсегії». З одного боку, галицький літературний дискурс був занадто ідеологічно заангажований і громадськість, навіть інтелігенція, не була готовою до урбаністсько-модерністських мистецьких пошуків із незрозумілою ідеологією, а з іншого – рівень «ЛіВі»-х письменників занадто слабким, і вже першу збірку Я. Цурковського «Прозолоть світанку» мистецькі кола зустріли неприхильно. Критичні, навіть іронічно-саркастичні рецензії на книгу Я. Цурковського друкували часописи зовсім різних ідеологічних спрямувань: націоналістичний «Літературно-науковий вістник», католицький «Поступ», комуністичні «Вікна». Випади супроти Я. Цурковського та інших прихильників авангардизму спричинять повний відхід поета від літератури наприкінці 20-х років і зникнення авангардно-футуристської течії у літературному житті

Львова. Однак, попри невикористованість і короткотривалість, західноукраїнський парафутуризм засвідчує паралельний розвиток мистецьких процесів на різних теренах, єднає західноукраїнську поезію із всеукраїнською, а навіть з європейською новаторською поезією.

Специфікою літературного життя було те, що митці свідомо не зрікалися у своїй творчій практиці соціальної заангажованості: крайні, революційні мистецькі гасла часто приводили митців і до крайніх соціально-політичних переконань. Так, В. Бобинський, який на сторінках «Митуси» у 1922 р. намагався віднайти нові шляхи в мистецтві (відома його стаття «Від символізму – на нові шляхи» [4]), досить швидко знайшов їх у таборі пролетарських письменників. У 1925 р. В. Бобинський видавав і редагував тижневик «Світло» (всього вийшло 41 число). Окрім суспільно-політичної інформації, тижневик подекуди друкував художні твори – зразки справді комуністичної, за мистецькими канонами – соцреалістичної літератури. Як зазначає О. Тарнавський [5, с. 16], у 1927 р. «Світло» вислизнуло з-під впливу КПЗУ, його редактором став І. Квасниця (арештований у 1939 р.) – діяч Самостійницького крила Соціал-Демократичної партії. У 1927 р. виключено із КПЗУ С. Рудика, співредактора «Світла».

У листопаді 1927 р. В. Бобинський починає видавати часопис «Вікна: Література. Знання. Мистецтво. Критика», який проіснував до 1933 р. У 1932 р. виходив додаток «Жива сцена: чвертьрічний додаток до «Вікон», присвячений революційному сценічному мистецтву. Після виїзду В. Бобинського до СРСР (у 1928 р.) редколегію очолив С. Олексюк (С. Тудор).

«Вікна» репрезентував творчість пролетарських письменників Західної України, об'єднаних у 1929 р. в організацію пролетарських письменників «Горно» (після виходу у липні 1929 р. альманаху «Горно» та проведення в цей час І наради західноукраїнських пролетарських письменників). Дописувачами «Вікон» були В. Бобинський, Я. Галан, О. Гаврилюк, П. Козланюк, М. Калинчук, А. Костевич, М. Сопілка, до групи «Горно» приєднався й колишній «парафутурист»-інтебмовсегівець В. Шаян. По-мистецьки вартісні твори на сторінках «Вікон» знайти неможливо, адже у «Декларації І наради пролетарських письменників» проголошено: «Стверджуємо, що пролетарське письменство являється одним із засобів пролетарів у боротьбі за визволення» [6, с. 1]. Відповідно, головна увага часопису була приділена не розвиткові власних письменницьких талан-

тів, а боротьбі з ворожими комуністичним ідеям напрямом, передовсім із Д. Донцовим та його націоналістичним «Літературно-науковим вісником» – зокрема показовою є одна з найбільш ідких стаття В. Бобинського «Ланцетом у чиряк» (1929, Ч. 3, 4, 5). Проте в іншій статті – «Аполітичність» він визнавав за літераторами-націоналістами наявність таланту: «Між «вісниківцями» безперечний талант мають Маланюк і Стефанович, цікаві теж ідеалістичні нариси Іванейка» [7, с. 25].

У «кращих» большевицьких традиціях «Вікна» провадили боротьбу з «попутниками»; ними у Західній Україні виявились «Нові шляхи» за редакцією А. Крушельницького. Часопис «Нові шляхи» виходив, як відомо, за підтримкою радянського консульства і чесно відпрацьовував фінансову підтримку пропагандою радянського життя та ідеології. Однак «Вікна» вимагали більш радикальної позиції. Так, у рубриці «Літературна переписка» була надрукована відповідь редакції А. Коломийцеві, який задекларував своє бажання співробітничати з комуністичним часописом: «Вікнам» ви зовсім не потрібні своїми «вакханаліями». А співробітництво в «Нових шляхах» не є взагалі передумовою для співробітництва у «Вікнах» [8]. В іншій статті – «Новошляхівським попутникам» – співробітників «Нових шляхів» названо «замаскованими агентами фашизму, які роблять спробу підкопатись під відтинок пролетарського фронту» [9]. Публікація Я. Галана на рецензію І. Крушельницького називається «Відповідь поплентачеві» (1931, Ч. 7–8), рецензія Я. Кондри на збірку Р. Кедро – «Шлях української фашистівської поезії» (1932, Ч. 4). Як бачимо, й ідеологія, і термінологія видання належно відображає ідейно-естетичні стиль та орієнтири пролетарського письменства й критики.

Творчий доробок уже згаданого радянофільського часопису «Нові шляхи: літературно-науковий, мистецький і громадський журнал» (1929–1932), головним редактором якого був А. Крушельницький, є значно цікавішим з огляду літератури. Журнал проголошував ідею всеукраїнськості як головний принцип своєї діяльності: «Нові шляхи» вільні від партійної чи гурткової нетерпимості, в основу свого всебічного світогляду приймають всеукраїнську національну платформу і під тим прапором гуртують для об'єднаної культурної праці українських письменників без огляду на кордони» (1929, Ч. 3, с. 1).

Спершу часопис справді спричинився до пожвавлення літературного життя краю. На початку виходу «Нових шляхів» редакція зуміла

залучити до співпраці талановитих літературів. Популярність часопису була зумовлена також обмеженими можливостями для творчого пошуку західноукраїнських письменників. Нагадаємо, що на рубежі десятиліть літературний процес розгортався у межах національно-патріотичної течії – «Літературно-науковий вістник», «Літопис Червоної калини», католицького напрямку – «Поступ», та пролетарської літератури – «Вікна». Письменники, які шукали реалізації як ідейно й естетично не заангажовані митці, приєднувалися до видання, яке проголошувало вільну мистецьку орієнтацію.

«Нові шляхи» друкували чимало перекладів, переважно творів сучасних європейських письменників: В. Бірота, К. Гамсуна, Г. Гофмансталя, А. Рембо, О. Петефі. Перекладачами на сторінках часопису виступали І. Крушельницький (перекладав з німецької мови, зокрема твори Г. Гофмансталя, якого вважав своїм учителем) та В. Бобинський (з французької мови). З 1930 р. переважали переклади творів російських письменників – В. Маяковського, С. Єсеніна. В останній рік виходу журналу (1932) з числа 6–7 видання перестало друкувати перекладну літературу.

Оригінальна творчість репрезентована переважно поезією І. Крушельницького, для якого роки праці у журналі до виїзду в СРСР були творчо найбільш плідними. Вдалими є зразки пейзажної та інтимної лірики: «Спішні поїзди», «Настрої вечірньої години», «Г. Гофмансталеві», яким притаманні кращі риси поетового стилю – легкість вірша, настроєвість. В останні роки виходу журналу І. Крушельницький працював уже під впливом комуністичної ідеології. Намагання творити з позиції класового мистецтва негативно позначилося на творчості письменника: його вірші часто перетворюються в малохудожню поетичну декларацію певних принципів, ідейних гасел – «Слово». В іншому творі (поемі «З-над прірви» (1931, Ч. 4)) поет, підпорядковуючись ідеологічним вимогам, змальовує ситуацію, яка зовсім не відповідає життєвій правді: мати, вихована на засадах християнської моралі, благословляє сина на розбій в ім'я класової справедливості. Чимало уваги приділив І. Крушельницький драматургії. У часописі була надрукована драматична поема «Спір за мадонну Сільвію», драма «Мури й вежі», заснована на мотивах з селянського життя Західної України. Беззаперечно, якби І. Крушельницький мав можливість працювати в інших умовах, українська драматургія збагатилася би ще одним непересічним талантом. Драматургія у часописі представлена також драмами С. Черкасенка «Ціна

крові», «Еспанський кабальєро дон Хуан і Розіта» та Я. Галана «Вантаж».

Поетичний доробок журналу складає також творчість Я. Кондри та А. Коломийця, останній розпочав творчий шлях у «Літературно-науковому віснику», ставши пролетарським письменником, він не зреалізував свого поетичного обдаровання.

Найбільшої уваги заслуговують прозові твори, надруковані в «Нових шляхах», адже художню прозу у часописі репрезентують такі імена, як О. Турянський, С. Парфанович, Ю. Косач, В. Некрашевич, Ю. Опільський. Прозаїки, за винятком Ю. Опільського, який друкував у журналі історичні повісті – «Під орлами Роли», «Аллах (нарис із 1522 року)», працювали у малому прозовому жанрі – новелі. Традиційна в українській літературі селянська тематика представлена в новелі О. Турянського «Іван правдолюб». Антивоснні мотиви звучать в новелі О. Авдиковича «На згарищі». Своєрідною є тематика прози С. Парфанович «Шпитальні нариси», фах лікаря дозволив авторці по-новому підійти до одвічних філософських проблем. Так, нарис «Евтаназія» порушує проблему, не вирішену дотепер, – які дії є гуманними щодо приреченої, невиліковно хворої людини: боротьба за її життя в муках чи позбавлення усіх страждань, прискорення смерті. Щоправда, новелам С. Парфанович бракує художньої цілісності, жанр психологічної та філософської прози вимагає від автора ґрунтовнішого мистецького опрацювання, літературної культури.

Літературним відкриттям журналу «Нові шляхи» є творчість Ю. Косача, його ім'я з середини 30-х років стане одним із найпомітніших у західноукраїнському літературному процесі. У журналі були надруковані вірші Ю. Косача «Лист недавнім друзам», «Привіт», в яких відчутний вплив стилістики та ідеології «лівих» поетів. Оповідання Ю. Косача «Батьок», «Вовча республіка» характеризуються художньою стрункістю, багатством художньої мови – тими рисами, які будуть визначати стиль письменника. Частина творів Ю. Косача підписана псевдонімами Гордій Крига, Вадим Іскра. Принагідно зауважимо, що часто співавтори журналу зверталися до редакції з проханням друкувати їхні твори під псевдонімами. Причиною таких рішень було несприйняття галицькими українців радянськими настроїв.

З часом захоплення українізацією і технічним прогресом, які відбувалися в підрадянській Україні, призвело видавців і співавторів журналу до політичного засліплення; ідея всеукраїнського культурного об'єднання перетворилася на ідею

пролетарської культури, яка повинна була витіснити всі інші. Постання радянофільської течії зумовлене ще однією причиною, яку зауважив Р. Рахманний: «...Хоча т. зв. пролетарські письменники не дали такої високоякісної продукції, як їхні ідеологічні противники, все-таки вони своїми творами заповнили разючу нестачу соціального аспекту в літературному процесі міжвоєнного періоду» [10, с. 34].

Критика часопису ґрунтувалася на засадах пролетарського розуміння культури й зведена до вибірки про ідеологічну корисність чи шкідливість творів. Так, наприклад, у статті «Червона калина», присвяченій оглядові української національно-патріотичної літературної творчості колишніх галицьких вояків доби визвольних змагань, А. Коломиєць, окрім образливих характеристик, дає вже конкретну пораду: «Класова ж повинність західноукраїнського пролетаріату не дивитись пасивно на вмирання «останніх могикан» тризуба й жовто-блакитного прапора, а допомогти їм сконати, власноручно добити їх» [11, с. 262].

Як бачимо, від декларацій вільного, не zaangażованого ідеологічно часопису не залишилось й сліду. «Нові шляхи» вбачали один шлях діяльності – пропаганду класового мистецтва, і редактори всі сили й енергію присвячували цій праці. Часопис, який виходив за фінансової підтримки радянського консульства, перестав виходити у 1932 р. внаслідок політичних суперечок у самій комуністичній партії.

У 1931 р. І. Крушельницький з метою розвитку пролетарського напряму організовує ЗУМО – Західноукраїнське мистецьке об'єднання. Органом ЗУМО повинен був стати «Альманах лівого мистецтва», перше і єдине число якого вийшло у грудні 1931 р. Редагували видання А. Босий, С. Гординський, М. Колесса, А. Коломиєць; головним редактором був І. Крушельницький. Окрім організаційного реферату І. Крушельницького «Завдання мистецького об'єднання», викликає інтерес стаття І. Крушельницького «Розуміння мистецтва». На думку автора, мистецтво передовсім є допоміжною силою в боротьбі класів. Тому немає інших критеріїв розуміння мистецтва, крім визначення його корисності для справи пролета-

рів. Автор також висуває відому тезу про «класовий зміст» та «національну форму», яка є вираженням національної культури.

Захоплення комуністичною ідеологією й співпраця з московсько-більшевицьким режимом не могли минути без трагічних наслідків для галицьких інтелігентів. Родина Крушельницьких у 1932–1934 рр. виїхала в СРСР, де в 1934–1937 рр. була знищена радянською владою, така доля спіткала В. Бобинського та інших колишніх вояків УГА, які пішли на службу комуністичному режимові, як і багатьох діячів КПЗУ.

Висновки і пропозиції. Отже, літературне життя в Західній Україні у 20-х роках ХХ ст. через культурно-історичні умови визначалося насамперед ідеологічним первнем, ідейно-світоглядна орієнтація письменників до певної міри визначала їхні мистецькі пошуки. Літературно-мистецькі видання будували свою політику на твердій і ясно продекларованій ідеологічній платформі, відтак нові творчі потуги, які не були ідеологічно маркованими, в силу обставин закономірно закінчились поразкою. У скрутних суспільно-політичних і економічних обставинах українські літератори Галичини – інтелектуали лівої орієнтації вбачали в московському комунізмі й підрадянській Україні певну форму національної держави, в якій повинні бути розв'язані соціальні і національні проблеми. Очевидно, що вищезгадані західноукраїнські діячі, які пішли на службу комуністичному режимові, пізніше репресовані й убиті цим червоним московським режимом, не до кінця розуміли тих процесів, що відбувалися в більшовицькій Україні. Стежачи за культурним відродженням двадцятих років у підрадянській Україні, вони не змогли побачити, що те відродження не є наслідком опіки більшовицької влади, а є виявом національного духу, розбудженого національно-визвольними змаганнями, і навпаки буде знищеним комуністичним московським режимом як національне, відтак вороже класовим ідеалам. Із припиненням видання «Нових шляхів» завершується сторінка радянофільської і пролетарсько-комуністичної літератури в Західній Україні, а «ліве» мистецтво в Галичині перестало існувати.

Список літератури:

1. Андрусів С. Модус національної ідентичності: львівський текст 30-х рр. ХХ ст. Тернопіль – Львів, 2000. 340 с.
2. Ільницький М. Від «Молодої Музи» до «Празької школи». Львів, 1995. 317 с.; Ільницький М. Драма без катарсису: сторінки літературного життя Львова другої половини ХХ століття / Микола Ільницький. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003. 256 с.
3. Шаян В. Шляхи нашого джес-бенду. *Літературні вісти*. 1927. Ч. 3–4. С. 9–10.

4. Бобинський В. Від символізму – на нові шляхи. *Митуса*. 1922. Ч. 1. С. 18–22; Ч. 2. С. 52–54; Ч. 3. С. 86–88.
5. Тарнавський О. Літературний Львів 1939–1945. Львів, 1995. 136 с.
6. Декларація І наради західньо-українських пролетарських письменників. *Вікна*. 1929. Ч. 6–7. С. 1–2.
7. Бобинський В. «Аполітичність». *Вікна*. 1928. Ч. 4. С. 23–25.
8. Літературна переписка (ред. до А. Коломийця). *Вікна*. 1929. Ч. 11. С. 8.
9. Новошляхівським попутникам. *Вікна*. 1931. Ч. 6. С. 34.
10. Рахманний Р. Поезія міжвоєнного покоління. *Сучасність*. 1970. Ч. 1. С. 22–37.
11. Коломиєць А. Червона калина (українська націоналістична література). *Нові шляхи*. 1932. Ч. 6–7. С. 249–262.

Hdakovych M. S. “LEFT” SEARCH FOR NEW PATHS: AVANT-GARDE AND SOVIETO-PHILE LITERARY PERIODICALS OF THE 1920s ON WESTERN UKRAINIAN LANDS

The article highlights the specifics of the functioning of Western Ukrainian literary periodicals of the 20s of the 20th century and their significance in the formation of Ukrainian cultural and socio-political life. The process of formation and development of the sovietofill trend in literature and periodicals in Galicia, attempts to create avant-garde movement in the literary process are analyzed. The content of avant-garde and proletarian literary journals, ideological and aesthetic means of their functioning are considered.

The era of liberation struggles of 1917–1921 awakened the spirit of the nation and opened new worldview horizons. The defeat in the liberation contest did not stop the spiritual progress of the Ukrainian people even under the conditions of the occupation regimes. At the beginning of the 20s of the XX century the creation of national literature led to the search for new sources of creativity. Literary phenomena in Western Ukrainian lands were a reflection of those trends that developed in post-Soviet Ukraine. A feature of the literary life of that time was also the fact that artists consciously chose the path of social involvement in their creative practice: avant-garde, revolutionary artistic voices often led artists to extreme socio-political beliefs. Sovieto-phile and pro-communist literary periodicals were an integral part of literary life and at the same time a factor in the development of the literary process in the 1920s. The journals “Literaturni Visti” (“LiVi”) (1927–1928), “Vikna” (1927–1933) and “Novi shlyakhy” (1929–1932) became centers of this direction.

It is impossible to get an understanding of the socio-political context without studying this direction of the literary press. Today requires a comprehensive and well-founded analysis of each cycle of publication, introduced into scientific circulation of all sources that contributed to the study of the history of the development of the national Ukrainian press and national literature.

Key words: 20s of the XX century, Western Ukrainian lands, literary periodicals, avant-garde literature, proletarian literature, Sovietophile journals.